

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
„Miercurea”, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreană”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”,
„Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Lucea-
făruș”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”,
„Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silevania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”,
„Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgnea”.
„Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 16—, pe $\frac{1}{2}$ an K 8—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul V.

Sibiu, 4 Aprilie 1903.

Nr. 14.

Un nou pas înainte.

(Rezultatele anului financiar 1902.)

Cu finele primului sfert al anului s'a încheiat totodată și aproape întreaga serie a adunărilor generale ale institutelor noastre de credit. Numai 2—3 dintre băncile românești mai au să-și întrunească acționarii spre a le da seamă de ultimele lor încheiări, și apoi vom avea un tablou complet al rezultatelor realizate de institutele noastre financiare în anul trecut.

Acest tablou, ale cărui conturi principale nu se vor mai altera prin cele câte-va adunări generale încă neținute, se prezintă privirilor noastre deja astăzi în forme destul de clare, spre a-l pute supune unei aprețieri critice.

Nu vom anticipa cifre. Abia de aici înainte vom raporta pe rând despre hotărârile luate de adunările generale, și apoi la fine vom prezenta un tablou sumar în cifre concrete asupra dezvoltării diferitelor ramuri ale gestiunii băncilor noastre.

De astădată vom să semnalăm numai în liniamente mari și mai mult principale, rezultatele realizate de institutele noastre de credit în decursul anului trecut, și deoarece o veste bună nici când nu vine prea de vreme, credem că cetitorii noștri vor pricepe și scusa graba cu care anticipăm concluziunile noastre asupra acelor rezultate.

Și într-un adevăr, e veste bună ceea-ce avem să spunem despre ultimele încheiări ale băncilor noastre, pentru-că aceste încheiări semnaleză un însemnat pas înainte pe terenul organizării noastre economice-financiare.

Nu numai că așteptările noastre, căror le-am dat expresiune în articolul nostru de Anul-nou, s'au realizat, încât în urma situațiunii excepționale și scutite, în care se aflau

băncile românești, aceste institute nu numai că nu au suferit sub influința constelațiunii financiare internaționale preste măsură nefavorabile din anul trecut, ci din contră s'au bucurat de un însemnat spor al capitalurilor naționale încredințate administrării lor și profitând de etalonul redus, au putut realiza și un profit extraordinar, — afară de aceste împrejurări îmbucurătoare putem constata cu deosebită satisfacțiune un puternic curent sănătos în toate manifestațiunile vieții băncilor noastre, curent care e nota caracteristică a lucrării acestor instituțiuni și urmăresce în mod conscient scopul de a consolida organismul lor.

Acest curent de consolidare este un fapt cu atât mai îmbucurător, cu cât chiar astăzi băncile din țeară sunt învinuite de a se conduce în toată lucrarea lor numai de un curent de exploatare.

Ori cât de încet și în cadre ori-cât de modeste s'ar manifesta rezultatele acțiunii începute acum câți-va ani prin convocarea Conferenței directorilor de bancă și continuată prin organele acestei conferențe: Delegațiunea băncilor și revista noastră, — influința ei de fapt totuși se resimte an de an în măsură tot mai mare și începe a-și aduce roadele binefăcătoare.

Spre a ne convinge despre aceasta, n'avem decât să tragem o paralelă comparativă între stările de astăzi și cele de acum 5 ani, și vom afla, fără îndoială, că am făcut un progres de însemnătate deosebită.

În deosebi vom afla, că politica băncilor noastre de atunci încoace a devenit cu mult mai conscientă, și că orbecarea din trecut a fost înlocuită cu o acțiune sistematică și prevăzătoare, care își urmăresce scopurile bine-definite cu consecvență bărbătească.

Bilanțurile, cari la multe dintre băncile noastre până de curând se asemănau mai

mult creațiunilor unui poet decât operei unui contabil serios, astăzi aproape pretutindenea sunt puse pe base reale; rivna de a se întrece în stabilirea de dividende cât mai urcate, acum a făcut loc nisuinței de a crea și întări rezerve cât mai bogate; nepăsarea de odinioară față cu eventualitățile viitorului a fost delăturată prin o serioasă îngrijire de a fi la tot momentul gata spre a întâmpina toate dificultățile ce le-ar pute aduce viitorul.

Aceste momente sunt ceea ce așteptăm noi ca „un nou pas înainte“. Nu atât profitul realizat și creșterea lui față de trecut ne preocupă. Este acesta un moment ce depinde de la multe împrejurări schimbăcioase și neatrănătoare de noi. Ceea-ce însă nu este întâmplător și se va resimți în mod constant, ori-cum s'ar schimba împrejurările, — este lucrarea de consolidare, crearea și asigurarea garanțiilor viitorului. Și chiar în această privință putem constata în gestiunea anului trecut un însemnat progres.

Dar să nu fim învinuiți de un optimism exagerat. Să nu se creadă că nu vedem și nu simțim neajunsurile și scăderile mari ale organizațiunii noastre economice-financiare și îndeosebi ale unora dintre singuraticile noastre institute financiare.

Nu. Nu suntem preocupați de șovinism. Vedem clar și vom continua a remarca și arăta cu toată hotărârea multele defecte ce bântuie băncile noastre, dar tot atât de clar vedem și serioasa nisuință de a îndrepta rēul, și rezultatele de pân'aci, modeste poate, dar totuși reale ale acestei nisuințe.

Și recunoașterea unui rău este totodată și începutul sanării lui.

Aceasta este impresiunea ce — în general luat — ni-a lăsat-o decursul ultimelor adunări generale. Și acestei impresiuni am voit să dăm expresiune în mod anticipativ, ca la timpul seu, când vom prezenta în cifre rezultatele gestiunii anului trecut, să le scim așteptarea din punctul de vedere al adevăratelor interese ale consolidării economice-financiare a poporului nostru.

Reforma casselor de păstrare.

Precum se scie în timpul din urmă s'au pornit la noi în țară în interesul reformei casselor de păstrare două acțiuni divergente una de alta. Anume, una mai nouă, care lucră deja cu multă agilitate pentru realizarea scopurilor sale și alta, începută încă cu ani înainte, care înaintează mai încet și cu circumspecțiune spre ținta ce și-a pus-o.

Inițiatorii acțiunii prime intenționează crearea unei noi întreprinderi, a unui nou institut de bani, cu un capital social de K 5.000,000 împărțit în 5000

de acțiuni à K 1000 — și purtând firma: „Magyar pénzügyintézetek országos szövetsége részvénytársaság“ („Asociațiunea regnicolară a băncilor ungare, societate pe acțiuni“).

Scopul asociațiunii va fi a promova interesele morale și materiale ale institutelor de bani din Ungaria și în special ale celor din provincie.

Întreprinderea va reprezenta institutele asociate ca corporațiune unitară, în toate chestiunile cari ating creditul țării și prin aceasta creditul institutelor de bani din provincie, va să dică va reprezenta băncile asociate înaintea legislativei, a guvernului și a altor factori ai vieții economice, va supraveghia și controla administrațiunea institutelor asociate și va stăruî ca acestea să introducă o contabilitate unitară. Va da directive cu privire la plasarea rațională a capitalurilor și va interveni, la cerere, prin specialiști la compunerea bilanțului și a conturilor de profit și pierdere. Va servi cu sfaturi, eventual va interveni și reprezenta institutele asociate la fondări, liquidări și urcări de capitaluri sociale. Mai departe asociațiunea va stăruî pentru cultivarea funcționarilor institutelor asociate, pentru plasarea acelor și eventual pentru crearea unui fond de pensii regnicolare, în fine ținta asociațiunii este a ajuta materialicesce și moralicesce institutele asociate, ajunse în calamități ori alte crise.

Pe lângă acestea asociațiunea se va ocupa și cu tot felul de afaceri de bancă și va căuta a satisface trebuințele de credit ale institutelor asociate, prin escomptarea cambilor institutelor de bani asociate din provincie și prin acuirea pretensiunilor hipotecare ale institutelor asociate etc.

Precum vedem aci este vorba de crearea unei întreprinderi financiare, care însă considerând insuficiența capitalului social față de institutele mari deja existente în capitală, credem că nu și va pute ajunge scopul în măsură recerută.

Cu atât mai multe șanse de reușită au inițiatorii celeilalte acțiuni, scopul căreia este a crea o asociațiune regnicolară a băncilor pe base pur morale și fără cea mai mică știrbire a autonomiei de pân'aci a băncilor.

Acțiunea aceasta se conduce în general de aceleași principii, de cari a fost condusă la timpul său acțiunea inaugurată de Delegațiunea Băncilor române și cari sunt deplin cunoscute cetitorilor nostri.

Băncile populare în România.

Camera română — după-cum anunță o telegramă din Bucuresci — a votat în ședința sa din 31 Martie a. c. proiectul de lege despre Băncile populare.

În numărul nostru precedent am arătat interesanta expunere de motive, cu care D. E. Costinescu, ministru de finanțe al României, și-a prezentat proiectul. Venim acum a arăta dispozițiunile esențiale ale legii, cari credem că vor fi de deosebit interes pentru cetitorii nostri. La timp potrivit vom lăsa se urmeze și unele așteptări critice basate pe experiențele noastre de dincoace.

Iată cuprinsul legii de care vorbim:

Constituțiunea băncilor populare.

Băncile populare din sate sunt supuse tuturor dispozițiunilor codului de comerț privitoare la societăți cooperative, modificate în parte prin noul proiect. Băncile sătesci sunt considerate ca societăți comerciale și au personalitate juridică.

Ele trebuie să se constituie prin act scris, care va fi autentificat de judecătoria de pace a ocolului unde se află societatea, scutite fiind de taxele de timbru și de înregistrare. Judecătoria va îngriji, din oficiu de îndeplinirea formalităților relative la publicitate.

Toate băncile populare sătesci sunt ținute ca în termen de o lună după constituirea lor, să trimită Creditului agricol, al cărui rol îl vom vedea mai la vale, o copie autentică a actului lor constitutiv și un exemplar din statute.

Statutele vor arăta în mod obligatoriu: *a)* numele ce va purta societatea și locul unde se înființează; *b)* modul formării capitalului social; *c)* enumerarea operațiunilor societății; *d)* modul cum se va păstra capitalul societății; *e)* condițiunile pentru intrarea, retragerea sau excluderea asociaților; *f)* limitele răspunderii membrilor pentru actele societății; *g)* condițiunile în care băncile vor acorda credite asociaților sau terților; *h)* modul formării fondului de rezervă, întrebuintarea lui precum și destinațiunea lui în cas de dizolvare; *i)* distribuirea beneficiilor; *j)* modul de administrațiune al societății; *k)* modul de lichidare.

Băncile populare sătesci, până la 20,000 lei capital vor fi scutite de patentă; actele, creanțele și toate operațiunile pentru efectuarea și urmărirea împrumuturilor vor fi scutite de taxele de timbru. Autentificarea acestor acte de împrumuturi se va face la primăria locală.

Împrumuturile contractate la aceste bănci sunt de natură comercială și creanțele rezultând din aceste împrumuturi sunt negociabile și vor putea fi transmise prin gir. Cambiile emise în ordiul băncilor populare sătesci sau scontate de ele, se vor putea protesta în cas de neplată pentru suma până la 50 lei la primăria locului de reședință a împrumutatului, iar pentru sumă mai mare la judecătoria de pace.

Un alt avantaj mare ce se acordă băncilor de la sate, rezultă din faptul că urmărirea averii debitorului băncilor sătesci se va face conform cu legea de urmărirea a veniturilor statului.

Băncile acestea trebuie să și incheie bilanțul în fie-care an și să-l comunice formal Creditului agricol cel mai târziu în timp de două luni de la încheiere.

Creditul agricol, casă centrală a băncilor sătesci.

Pentru a veni în ajutorul și a asigura supraveghierea administrațiunii băncilor sătesci, Creditul agricol înființat în Bucuresci prin legea din 2 Iunie 1892, va avea și funcțiunea de Casă centrală a acestor așezăminte, luând, de la promulgarea legii de față, numele de Credit agricol și Casă centrală a băncilor populare.

În acest scop, Creditul agricol este autorizat ca pe lângă operațiunile prevădute la art. 17 al legii din 2 Iunie 1892, să facă și următoarele:

a) Să scompteze efectele comerciale ale Băncilor populare sătesci, sau să le acorde împrumuturi;

b) Să primească de la aceste Bănci fonduri în compt curent sau în deposite, în conformitate cu art. 23 al legii de la 2 Iunie 1892;

c) Să reescompteze, de preferință la Banca Națională, portofoliul Băncilor populare sătesci, în afară de comptul curent, prevădută de art. 41 al legii de la 2 Iunie 1892.

Beneficiile nete realizate de Creditul agricol în operațiunile făcute cu Băncile populare sătesci se vor întrebuinta după cum urmează:

40% vor intra în beneficiile proprii ale Creditului agricol;

30% vor servi pentru formarea unui fond, care se va numi „fond de rezervă al Băncilor populare“ și

din care se vor putea ajuta aceste Bănci în casuri de pierderi excepționale;

30% se vor împărți după prorata lucrării lor cu Casa centrală, a celor Bănci populare cari vor fi basate pe principiile următoare:

a) Răspunderea nelimitată și solidară a membrilor;

b) Constituirea unui fond de rezervă din cel puțin 50% a beneficiilor anuale și interdicerea de a se împărți vre-odată acest fond între membrii societății;

c) Gratuitatea administrațiunii, afară de contabil.

Toate acestea se vor constata în bilanțul anual al Creditului agricol.

Ca organ superior de administrațiune și supraveghiere, se înființează pe lângă Direcțiunea Creditului agricol un consiliu de administrație, compus din 7 persoane.

Trei din aceste persoane vor fi numite de ministerul finanțelor pe termen de 5 ani: una va fi delegată de Creditul funciar rural; două de Banca Națională și una de Banca agricolă.

Atribuțiunile acestui consiliu sunt următoarele:

a) A se rosti în mod consultativ asupra tuturor afacerilor pentru care va fi consultat de Directorul general sau, în lipsa acestuia, de sub Director;

b) A delibera și a decide despre tot ce privește relațiunile dintre Băncile populare sătesci și Casa lor centrală.

c) A elabora regulamentele privitoare la relațiunile cu băncile populare;

d) A prescrie regulile de urmat de băncile populare de a fi admise să lucreze cu Casa centrală; în consecință ale examina statutele și a cere modificările trebuincioase pentru stabilirea relațiunilor cu Casa centrală;

e) A lua, în fine, ori-ce dispozițiuni va crede de cuviință, fie prin publicațiuni împărțite pe la sate, fie prin conferințe populare, cu cari va însărcina persoane apte a le face, fie printr'un tip de statute, spre a propaga pe la sate înființarea de bănci populare trainic întemeiate.

f) A se rosti asupra admiterei fie-cărei bănci populare, a lucra cu Casa centrală, a-i fixa creditul și dobânda pentru scompt și pentru împrumuturi;

g) A prescrie toate măsurile de supraveghiere și de control ce le va crede trebuincioase, spre a feri Băncile populare de neregule și pericole.

Ministrul finanelor poate ori când opune votul seu la ori-ce decisiune a consiliului.

Direcțiunea creditului agricol, se va servi pentru inspectarea Băncilor populare de personalul seu, de ajutorul ministrului de culte; ele vor putea fi inspectate și de Banca Națională prin agenții sei în cazul când se reescontează activul lor la aceste instituțiuni prin mijlocirea casei centrale.

Relațiunile băncilor sătesci cu Casa centrală.

Nu vor fi admise să lucreze cu Casa centrală nici să beneficieze de cele-lalte avantagii prevădute în această lege, de cât acele bănci populare sătesci cari vor împlini următoarele condițiuni:

a) Banca populară nu va admite ca membrii ai societății de cât locuitorii din comuna de reședință a băncii sau cel mult încă din o comună limitrofă.

b) Nu se va admite ca membru un locuitor care ar mai fi membru într'o altă bancă populară sătească;

c) Când o bancă populară sătească va avea forma unei societăți pe acțiuni, acțiunile în conformitate cu art. 226 din codul comercial, vor fi totdeauna nomi-

native și vor putea fi împărțite numai între locuitorii comunei de reședință, s'au și a unei comune vecine;

d) Băncile populare sătesci nu vor putea acorda împrumuturi decât locuitorilor acelor comune, din cari se pot recruta și membrii lor. Însă în aceste limite statutele pot permite acordarea împrumuturilor nu numai membrilor societății, ci și terților:

e) Dobânda împrumuturilor acordate de băncile populare sătesci nu va pute trece peste limitele fixate de consiliul de administrațiune al Creditului agricol. Statutele vor precisa cu îngrijire înlesnirile ce se fac în această privință membrilor societății față de terții, dacă aceștia, după statute, pot face împrumuturi la bancă;

f) Împrumuturile, acordate de băncile populare sătesci, vor pute fi restituite și înainte de termen, după voința împrumutătorului; iar dobânda nu se va plăti nici odată decât pentru partea din capital care rămâne împrumutată și numai pentru timpul cât rămâne în mâinile împrumutatului.

g) Pentru băncile al căror capital nu trece peste 10,000 lei, administrațiunea, afară de un contabil va fi gratuită; pentru cele cu un capital mai mare cheltuielile de administrațiune nu vor pute trece peste 10 la sută din beneficiu;

h) Administratorii băncilor populare sătesci vor fi solidar răspunzători pentru pierderea băncilor, cari ar rezulta din reaua credință sau din neglijența lor.

i) Fie-care bancă își va forma un capital de rezervă din cel puțin 10 la sută din beneficiile sale, destinat pentru a acoperi pierderile eventuale ale băncei. Consiliul de administrațiune al creditului agricol va putea impune ca acest capital să fie depus la Casa centrală spre fructificare.

Proiectul de lege prevede înființarea de bănci populare și fără capital social (sistem Raiffeisen), însă astfel de bănci populare nu se pot înființa decât pe baza răspunderii solidare și nelimitate a membrilor societății pentru toate operațiunile ei. Consiliul de administrațiune al Creditului agricol poate avansa acestor bănci capitalul necesar pentru începerea operațiunilor lor, cu condițiune ca societatea să fie formată din cel puțin 20 agricultori, gospodari dintr'o comună, și, după ce s'a convins, printr'o verificare la fața locului, că acei 20 societari au destulă avere mobilă și de preferință imobilă, spre a înlătura ori-ce risc pentru suma de avansat.

Autorisând avansul, consiliul va fixa și modalitățile de restituire; va pute impune ca toate beneficiile nete să nu se împartă între societari, ci să formeze un fond de rezervă; va pute asemenea impune formarea capitalului social prin cotașiunea societărilor, cu câte cel puțin 1 leu pe lună.

Băncile populare, constituite pe baza creditului acordat, după cum este prevădută în articolul precedent vor pute fi obligate de Creditul agricol să nu mai contracteze nici un împrumut în altă parte decât la Casa centrală, și se ține să transmită fără întârziere, la cea mai apropiată sucursală a Creditului agricol, toate deosebitele ce eventual ar primi dela terții, spre fructificare.

Agricultura Ungariei în a. 1902.

Conform datelor publicate la începutul luni Februarie de oficiul central de statistică, recolta spicoaselor în 1902 a fost atât de bună, cum nu a mai fost de 19 ani. Din contră cucuruzul, cartofii și napii de nutreț au dat recoltă slabă; puțin satisfăcătoare a fost

recolta poamelor, iar aceea a strugurilor și vinului — deși în privința cantitativă nu a fost rea —, cu atât mai nefavorabil a fost rezultatul în privința calitativă. Legumele și tufe de grădină au dat rezultate bune. Vitele, porcii, gălițele, laptele, untul și ouăle au fost foarte căutate și s'au vândut cu prețuri ridicate; indeosebi porcii, a căror lipsă s'a simțit pe piețele principale ale țării, și de aceea e necesar, ca prășirii lor să se dea o dezvoltare rapidă.

S'a recoltat în milioane de măji metrice:

	1902	1901	mai mult cu circa
grâu . . .	46·5	33·7	7
secară . . .	12·5	10·3	2
mestecături . . .	1·0	0·8	0·2
orz . . .	13·5	10·8	3
ovės . . .	12·0	9·8	2·2

Cucuruzul a dat numai 26·5 milioane măji metrice, cu 6 milioane măji metrice mai puțin de cât în 1901.

Media recoltelor a fost la grâu de 14·06, la secară de 12·03, la orz de 14·37 și la ovės de 12·20 măji metrice per jugherul catastral, adică cu mult inferioară recoltelor din pământurile cele mai slabe ale țărilor occidentale, unde se practică o cultură rațională și la noi s'ar pute obține o mediă mult mai favorabilă.

Cartofii au dat o recoltă cu circa 20% mai slabă decât a anului 1901, (43·1 mil. măji metrice).

Recolta *napiilor de nutreț* a fost cu 6—10% mai slabă.

Dintre *plantelor comerciale* a început a se introduce pe coloniile statului cultura *hemeiului*.

Recolta *poamelor* a fost nimicită prin gerurile din 11 și 14 Martie, cum și prin cele din 21 și 24 Aprilie.

Cultura *tufelor de grădină* a luat un avânt neobservat până acum. *Fragile de grădină* au inundat formal piața Budapestei. Din agrișei s'au exportat cu prețuri bune mai multe vagoane la Viena, Dresda și Berlin.

A isbit și recolta următoarelor *legume*: a crastaveților, sparpei, petrângeilor, morcovilor, ridichilor și în special a cepei. Producțiunea fasolei verzi a luat avânt mare în unele regiuni, cum s. e. în giurul Neoplatzei, de unde s'au exportat mai multe vagoane în Germania. Nici producțiunea *pătlașelor* nu a stagnat.

În anul trecut, ca și în alți ani, s'a stărut mult pentru răspândirea cunoștințelor în ramii legumăritului și pomăritului. S'au ținut cursuri de pomărit și pentru valorarea poamelor. În școala de grădinărit din Budapesta au primit instrucțiune 41 elevi, iar în alte școale de grădinărit 29 elevi. Școalele de specialitate pentru pomărit au dat instrucție la 1410 agricultori. Școalele de pomi ale statului s'au ridicat la 39. Din aceste s'au distribuit parte gratuit, parte cu prețuri minimale 297,500 altoi, 1,429,500 pomi nealtoiți și 244,340 surcei de altoit. Numărul pomilor de pe lângă drumurile de țeară se ridică la 101,000.

În scopul valorării poamelor, guvernul a spriginit fabricile de conserve și însoțirile pentru valorarea strugurilor și poamelor; a distribuit aparate de uscat poame, presse pentru stoarcerea vinului de poame și căldări pentru ferberea rachiului; a trimis oameni de specialitate să studieze piețele de comerț rusesci, polone, germane, daneze, suedeze și norvegiane și, prin mijlocirea comisarilor regnicolari de pomărit, s'a făcut mijlocitor între cultivătorii de poame din țeară și între marii comercianți din străinătate. A deschis

cursuri de iarnă pentru împletirea corfelor și a dispus ca corfele pentru transportarea poamelor să fie comandate din acele locuri. S'au făcut apoi multe înlesniri pentru transportul legumelor și poamelor pe căile ferate.

Strugurii s'au copt târziu, de aceea nici nu s'au putut valora ca în alți ani.

Recolta vinului abia a întrecut pe cea din 1901, care a fost de 2,5 milioane hectolitri; iar în privința calitativă a rămas îndărătul aceleia. Din 1901 a rămas foarte mult vin nevindut; de aceea în 1902 s'a constatat stagnațiune în comerțul de vin. Prețul vinului a variat între K 12—44 de hectolitru. Experiența a dovedit, că în producțiunea de struguri și vin e de a se pune pondul pe calitate, pentru-că numai în felul acesta se vor pute obține prețuri mai bune; iar cultura viilor din locurile nisipoase să nu se mai extindă.

Suprafața cultivată cu vii în 1902 a fost de 401,421 jug. cat. Din aceste 242,421 jug. cat. sunt pe dealuri, iar restul în locuri nisipoase. Viile reconstruite ocupă o suprafață de 208,377 jug. cat., iar cele vechi o suprafață de 193,044 jug. cat. Sulfatul de cupru întrebuintat la stropirea viilor vechi s'a ridicat la 34,888 măji metrice, pe când în 1901 s'au întrebuintat 26,760 măji metrice.

În ce se referă la cultura agrilor, grădinilor și viilor, lucrarea proprietăților mari și mijlocii se face în mod mai rațional de cât lucrarea proprietății micilor agricultori. Totuși și pe proprietățile mari și mijlocii cultura bucatelor a luat o extensiune din cale afară mare, și aceasta în contul plantelor de nutreț și a celor comerciale, a căror cultură pe la 1890 luase un avânt îmbucurător. Cultura în prea mare măsură a cerealelor face ca situațiunea agricultorilor mari, mici și mijlocii să nu se poată ameliora, cum ar fi de dorit.

În cultura micii proprietăți se remarcă o mulțime de defecte, între cari parțelarea din cale afară a moșiei, economia de 3 câmpuri și producțiunea de prea multe cereale.

Ar trebui să se faciliteze comasarea, să se introducă cultura de nutrețuri artificiale, apoi în legătură cu aceasta o cultură mai bună a vitelor, și în anumite locuri o cultură intensivă a pomilor și legumelor. S.

JURISDICȚIUNE.

Confesiunea acționarilor. Tribunalul din Beregszász a respins înregistrarea firmei societății tipografice „Unio“ din Ungvár, între altele și din motivul, că conform statutelor acționari puteau fi numai *individii de confesiunea greco-catolică și persoane morale.*

*

Dreptul la cuvânt al acționarilor în adunarea generală. Tabla reg. din B.-Pesta a avut ocaziunea a se ocupa în zilele acestea cu chestiunea: *când poate presidentul detrage acționarului cuvântul în adunarea generală?*

În adunarea generală a unei societăți pe acțiuni un acționar criticând, la punctul 2 al ordinei de zi, singuraticile poziții ale conturilor de încheiere și făcând direcțiunea responsabilă pentru pierderile și rezultatul nefavorabil al anului de gestiune expirat, presidentul adunării generale i-a detras cuvântul pentru întreagă durată adunării generale, cu amenințarea, că dacă mai dice un singur cuvânt, îl exclude din adunare.

Din motivul acesta tribunalul comercial și cambial din B.-Pesta a nimicit toate decisiunile adunării generale.

Tabla reg. însă n'a admis punctul de vedere al instanței prime, pentru-că *deși acționarul ste necondiționat îndreptățit a vorbi în adunarea generală, și de dreptul acesta nu poate fi lipsit fără vre-un motiv ponderos*, cu toate acestea acționarul nu poate folosi acest drept al său, spre a se ocupa în adunarea generală cu chestiuni personale și a periclita în modul acesta calmitatea adunării generale; în consecuență presidentul adunării generale, ca organul chemat a conduce desbaterile adunării generale nu și-a depășit sfera de competență atunci, când pentru afirmațiunile acționarului X, că unul dintre membrii direcțiunii ar fi mijlocit între două familii încheierea unei căsătorii, a detras acționarului cuvântul pentru întreaga durată adunării generale, căci aceasta a fost o măsură, ce a trebuit luată în interesul mersului regulat și liniștit al adunării generale. (Nr. 2304/902).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 2 Martie 1903.

A trecut *ultimo*, dela care de regulă se așteaptă scumpirea numărului, fără a fi cauzat vr'o schimbare mai însemnată pe piața internațională prin pretensiunile sale. Cu toate acestea tendința pieței de bani e neîntrerupt fermă, și această tendință va dura până atunci, până când Anglia nu va mai fi avisată la capitaluri străine. În cel mai apropiat viitor se prevede o creștere a ofertei provenită mai cu seamă din cupoanele de plată la 1 Aprilie.

Acest termin este unul din cele mai importante ca scadență de cupoane, fiind-că afară de alte efecte publice, în timpul acesta cele mai multe bănci plătesc cupoanele de dividendă.

Dar sumele ce curg mereu în piață din cupoane dispar ușor, mai ales că în London și Berlin se pregătesc de nou emisiuni de împrumuturi de stat.

Pe *pieța internă* cererile de *ultimo* au fost destul de înodeste. Discontul privat a rămas acelaș ca înainte cu o săptămână. Cambiile de prima bonitate s'au escomptat în Viena cu $3\frac{1}{4}\%$ cele de portfel dela 4% în sus.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

La noi, temperatura este caldă și favorabilă semănăturilor. La finea lunii Martie și la începutul lunii Aprilie au căzut ploi, cari au mai răcit temperatura și avut influință favorabilă asupra întregii vegetațiuni.

În *România* situațiunea agricolă a semănăturilor de toamnă este foarte bună; pentru semănăturile de primăvară situațiunea se prezintă mai puțin bună din cauza secetei. Febra ațtoasă a vitelor a ajuns anul acesta la proporții foarte mari, tocmai în epoca arăturilor timpurii, așa că din această cauză semănăturile de primăvară vor fi de o întindere mai mică în acest an. În unele locuri a plouat în timpul din urmă, dar nu îndeajuns.

În unele regiuni ale *Rusiei* și *Germaniei* recoltele au suferit de asprimea iernei.

În *Francia* și *Anglia* situațiunea agricolă e bună; dar timpul de primăvară nu a fost favorabil semănăturilor.

În *Statele-Unite* recoltele sunt satisfăcătoare.

În *Indii*, recolta grâului e bună.

În *Argentina*, recolta grâului este evaluată la 31.021,200 chintale metrice.

COMUNICAȚIUNE.

Proiectatele canale germane și austriace sunt trei:

1. *Linia Hamburg-Elba-Moldau-Dunăre-Sulina.*

Dela Hamburg la Aussig se întinde Elba canalizată, delă Aussig la Melnik canalizarea acestui fluviu este începută, iar delă Melnik la Pardubitz canalizarea micii Elba este decisă; delă Pardubitz la Prerau canalul este în studiu; delă Prerau la Viena comunicațiunea se face prin canalul existent delă Dunăre la Odera; iar delă Viena la Sulina pe Dunăre.

Dela Melnik la Viena se va deschide și o a doua cale, anume prin canalizarea ce se execută a râului Moldau, delă Melnik la Praga prin canalizarea proiectată prin Praga până la Budweis și prin canalul Dunării-Moldau la Viena sau Linz pe Dunăre.

Terminându-se această linie, se va stabili o cale navigabilă neîntreruptă de la Marea-Nordului la Marea-Neagră.

2. Linia a doua va fi *linia Brema-Sulina.* Brema fiind legată prin Weser cu Minden, când canalul proiectat delă Minden la Heinrichsburg va fi executat, acest mare port va fi și în legătură cu Marea-Neagră.

3. *Linia Rotterdam-Rhin, Main-Dunăre.* Această cale navigabilă merge delă Rhin la Maiența, adică prin Main canalizat, și se va termina prin canalul proiectat delă Dunăre la Main la Regensburg pe Dunăre.

Cu chipul acesta România va fi chemată într'un viitor apropiat a culege o parte din beneficiile noii situațiuni. s.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Economul*“ institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Cluj. Bilanțul acestui institut pro 1902, comparat cu bilanțul anului de gestiune precedentă, prezintă următoarele schimbări mai însemnate: la Imprumut. hipotecare și cu caventi o decrescere de K 103,377— (starea K 670,307—). la Escompt din contră se arată o creștere de K 287,713— (starea K 854,075—); aceasta decrescere resp. creștere se motivează în raportul direcțiunii către adunarea generală cu faptul, că direcțiunea a continuat în anul 1902 cu mobilizarea activelor institutului. Activele totale se cifrează cu K 1.772,077 și arată față de 1901 o creștere de K 218,368—. Dintre pasive au crescut: Fondurile de rezervă delă K 113,407— la K 124,408— din care sumă $\frac{1}{4}$ se va plasa la timp oportun conform unei decisiuni a direcțiunii în efecte publice. Fondul de pensuni a crescut cu K 2648 la K 32,932—; apoi Depozitele cu K 34,865— la K 1,003,210—. O creștere considerabilă de K 163.303— arată Reescomptul care se cifrează în total cu K 361,353—. Profitul net se cifrează cu K 33,569.16 (în 1901 K 32,539.79) iar venitul brut cu K 141,893.28 (în 1901 K 134,314.26) Relativ la distribuirea profitului net de K 33,569.16 direcțiunea a prezentat adunării generale ținute la 18 Martie a. c. următoarea propunere:

Dividendă și supradivid. acționarilor K 16,000— Fondului de rezervă K 4,713.83. Pentru scopuri filantropice, K 2,356.92. Tantiema direcțiunii K 2,356.92. Tantiema directorului executiv K 942.77. Tantiema oficialilor K 1,885.53. Tantiema comitetului de reviziune 1,178.46. Tantiema comitetului de reviziune membrilor externi K 471.38. Fondului de pens. K 1,178.46. Fondului special de rezervă K 1,649.84. Fondului Alexandru Bohățel K 200—. Remunerație îngrijitorului Nicolau Costea K 60—. Amortisație din prețul edificului băncii K 575.05. Suma de K 2356.92 destinată spre scopuri filantropice direcțiunea a propus să se distribue cum urmează: Fondului pentru zidirea unei biserici nouă gr. cat. în Cluj K 471.39; Mesei studenților academiei în Cluj K 1400—; Regimentului de infanterie Nr. 51 fundațiune din incidentul jubileului de 200 ani K 200—; Bisericii din Cojocna K 100—; pentru catechisarea ucenicilor români din Cluj K 80— și la dispozițiunea direcțiunii K 105.53.

Primește propunerile de sus dividendă anului 1902 va fi K 8, plătită imediat după adunarea generală.

Din raportul direcțiunii către adunarea generală vedem, că în anul de gestiune expirat institutul acesta a dezvoltat o activitate multilaterală; anume: spre a înlesni poporului agricol procurarea de credit și a-i pute oferi și împrumuturi mai mici, a inițiat în reionul său de operațiune înființarea de reuniuni de credit sistem Raiffeisen și a decis perfecționarea aparatului informativ; iar în Octombrie a. tr. a deschis la stăruința mai multor fruntași și în interesul clientelei sale de pe valea Someșului o filială în piața Gherlei, care operează cu bun succes; în fine în Septembrie anul trecut a înființat o „Masă a studenților academici din Cluj“ votând spre scopul acesta, a conto profitului net al anului 1902, suma de K 1000—. La „masa“ aceasta au primit prânz gratuit 15 studenți universitari.

*

„*Victoria*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Arad. Comisiunea financiară a orașului Arad a fixat valoarea de circulațiune a acțiunilor institutului „Victoria“ — pentru cazul când acelea s'ar depune drept cauțiune la cassa orașului — cu K 240.

*

Dividenda băncilor noastre pe anul 1902.

	Dividenda de cupon		Scadența	
	%	K f		
„Cassa de păstrare“, Mercurea	7	7—	1	Aprilie 1903.
„Crișana“	12	12—	22	Martie „
„Iulia“	10	10—	26	„ „
„Mureșiana“	8	8—	1	Aprilie „
„Nera“	8	8—	1	Mai „
„Olteana“	8	8—	25	Martie „
„Silvania“	9	9—	1	Aprilie „
„Soimășana“	6.50	3.25	20	Martie „
„Zlăgnea“	6	3—	14	„ „

Constituirea „Centralei Insoțirilor economice române din Bucovina“. Marți în 10 Martie a. c. frații noștri din Bucovina au pus fundamentul la o operă nouă, menită să consolideze poporul de acolo, făcându-l capabil de un nou avânt și o nouă energie de viață, anume au înființat „Centrala Insoțirilor economice române din Bucovina“. Adunarea a fost presădată de dl bar. Eud. Hormuzachi, care în cuvântul de deschidere a ținut între altele: „Insoțirile noastre, dacă vor fi bine conduse și grijite, pot să fie de mare folos pentru poporul român, dacă însă vor fi rău alcătuite pot să devină și un necaz și un pericol“. Urmă la cuvânt dl M. Bendevschi, întemeietorul primelor insoțiri Raiffeisene române, care a accentuat însemnătatea ce o va avea Centrala pentru regenerarea eco-

conomică a poporului român din Bucovina. Apoi a raportat asupra proiectului de statute prezentat adunării, cetind și explicând dispozițiunile principale ale statutelor. La discuțiunea asupra proiectului de statute au participat mai mulți oratori, între cari și Dr. Trubrig, directorul centralei germane din Bucovina. Discuțiunea a fost mai viuă în jurul chestiei părtașilor și garanței. După clarificarea în toate direcțiunile statutele au fost votate en bloc.

Au fost prezentate 69 declarațiuni de intrare din partea a totatătea Insoțiri române sistem Raiffeisen și 16 declarațiuni de intrare dela oameni distinși din Bucovina. Director a fost ales dl *Nicu Balmoș*, iar în direcțiune și consiliul de control tot fruntași.

Noul director a rostit apoi o frumoasă cuvântare, din care — după „Deșteptarea“ — cităm următoarele: „Pentru delăturarea cămătăritului și pentru îmbunătățirea și ridicarea stării economice a poporului muncitor dela țară s'au dovedit până astăzi ca cel mai puternic mijloc Insoțirile de păstrare și credit după sistemul lui Raiffeisen, pentru-că aceste însoțiri lucră cu *dobândă cât se poate de efină*, se acomodează referințelor materiale ale agricultorilor și, pe lângă asigurarea financiară a împrumutului, caută ele mai ales: *ca un împrumut dat să aducă efectiv și un folos material*.”

Insoțirile de păstrare și credit după sistemul Raiffeisen sunt basa tuturor celor-lalte acțiuni, ce le va întreprinde Centrala pentru a ușora soarta agricultorilor“ ... * +

Casse Centrale ale Băncilor populare în diferite state. După cumpăniri mature, congresul celor mai renumiți specialiști contemporani ținut la 1900 în Paris în chestia organizării creditului popular a luat, între altele, următoarea rezoluțiune: „Ajutorul statului pentru formarea capitalului de întreprindere al băncilor populare trebuie în principiu înlăturat, fără ca prin această congresul să tindă a se pronunța asupra împrejurărilor particulare cari pot determina pe cutare ori cutare țară să contravină acestui principiu“.

Totuși vedem că cele mai multe state nu țin cont de principiul enunțat, ci au înființat și înființează mereu centrale ale băncilor populare. Dovadă ne sunt în timpul din urmă: Centrala băncilor populare din *România* și a celor germane și române din *Bucovina*.

În anul 1898 *guvernul ungar* a fost autorizat să întemeieze în Budapesta o bancă centrală cu un capital de K 5.000.000 din Tesaurul public și să emită acțiuni à K 1000 pentru restul capitalului ce ar mai fi necesar. În *Francia* s'a votat în anul 1899 o lege prin care avansul de 40 milioane franci, cum și câștigul anual ce se varsă în Tesaurul public de către „Banca de Francia“ sunt puse la dispozițiunea guvernului pentru a le acorda sub formă de avansuri fără dobândi caselor regionale de credit agricol mutual, înființate prin legea „Casselor regionale“ dela 1894. În *Germania* s'a înființat la 1895 Banca centrală berlineză cu un capital de peste 50 milioane mărci. În 1901 s'au înființat centrale în *Rusia*, în *Belgia* (cu un capital de 30 milioane din Tesaurul statului) și în *Svedia*. În această categorie se numără și Banca centrală din *Viena*, din *Milan* din *Lion*, etc.

Excepțiune face *Anglia*, care n'a jertfit încă nimic din Tesaurul public pentru ajutorarea creditului popular. În această țară predomină *societățile de producțiune*, cari găsească mult mai ușor capital de cât cele de credit. *Anglia* nici nu are bănci sătesci în sensul celor răspândite în alte țeri de pe continent. +

CRONICA.

Extinderea clearing-ului Cassei de păstrare postale. Între diferitele mijloace ale comerțului modern instituțiunea Cassei de păstrare postale și în special circulațiunea de clearing a aceleia joacă un rol însemnat în toate țerile cu valută regulată, adevă în țerile unde circulă bani de metal, pentru-că clearingul este chemat să faciliteze și să eținească circulațiunea banilor. Fiind-că sunt speranțe ca în timp scurt să se înceapă și la noi plățile efective, merită să căutăm toate mijloacele menite a contribui la ridicarea circulațiunei în clearing la acel stadiu, care să corespundă noiei situațiuni. Nu va fi de lipsă să spunem, că această formă de plată introdusă la noi abia de un deceniu și jumătate, n'a ajuns acel grad de extindere, ce am fost îndreptățiți să-l așteptăm, pentru-că șilnic vedem cum firme, cari sunt membre în comerțul de clearing al cassei de păstrare postale, își expediază reciproc sume de bani în cuvertă. O cauză însemnată a acestor aparițiuni este faptul, că noi ținem la obiceiurile vechi cu o tenacitate, care numai pe încetul ne permite, să urmăim curentul timpului.

O altă cauză pentru puțină exploatare a clearingului cassei de păstrare este împrejurarea, că la noi acest mod de circulațiune, încă nu este așa de efin, ca să se indemne publicul mare a face us de el. Cu deosebire dacă e vorba de multe sume mici, clearingul nu se presintă mai efin ca trimiterea cu asignațiuni postale, cari mai au și avantajul, că sosesc mai repede la destinațiune.

Germania pentru a da un impuls circulațiunei de clearing, încă înainte cu câțiva ani a început a pune gratuit la dispozițiunea proprietarilor de conturi tot felul de tipărituri; acest exemplu s'ar pute imita cu succes și la noi, pentru-că aceea ce s'ar perde în competențele pentru tipărituri, s'ar întoarce pe altă cale cu imbelșugare prin participare în măsură mare și creșterea stockului depunerilor nefructifere.

Un mare avânt ar pute lua această instituțiune, dacă organele statului i-ar da mai multă atențiune și precum administrațiunea armatei comune a intrat în șirul membrilor, n'ar rămânea nici honveșdimea nepăsătoare. Dar cel mai însemnat pas înainte s'ar face atunci, când statul ar deschide conturi tuturor oficiilor de dare erariale și comunale, înlesnind contribuabililor plățirea contribuțiunei pe această cale.

Pentru perfecțiunea instituțiunii Cassei de păstrare postale, credem că este neapărat de lipsă estinderea activității ei încă asupra unui ram nou, care este îngrijirea plăților la a treia persoană. Se știe, că în casuri când cumpărătorul și vândătorul nu se cunosc, sau n'au încredere reciprocă, ei se folosesc de un mijlocitor, care să plătească vândătorului prețul de cumpărare la primirea documentelor de legitimare prescise de cumpărător. Acest serviciu îl implinesc cu puțin succes băncile din provincie, și anume din acel motiv cu puțin succes, fiind-că membrii din direcțiune având cunoștința de cuprinsul documentelor, cunosc secretele cele mai ascunse ale unui comerciant, isvoarele de unde-și procură marfa și clientela. Pentru implinirea acestui serviciu pare a fi predestinată Cassa de păstrare postală, pentru-că funcționarii ei sunt datori să nu tradeze secretul și pentru-că ea are oficii și în localități unde nu există bănci și astfel este în stare a face plăți și în comune cât de mici, fără spese deosebite. „P. Lt.“

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 1 Aprilie 1903.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v. cor.	p. 100 h
5	Renta unit. Bancnote, Mai, Nov., 16% dare	100-85	100-85
5	" " arg. Ian., Iulie. 16% "	100-90	100-85
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% "	188—	188—
5	" " " 1860 à fl. 500— " 20% "	155—	156—
5	" " " 1860 à fl. 100— " 20% "	186—	187—
—	" " " 1864 à fl. 100— " 20% "	252—	252—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	122-10	122—
—	" " Cor.	101-35	101-50
3 1/2	" " de invest.	94-30	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur. . . . . scut. de dare	121-75	121-95
4	" " Cor.	99-55	—
4 1/2	Impr. C. ferate d. a. 1889, aur, " " "	—	—
4 1/2	" " " " 1889, arg. " " "	—	—
4 1/2	" " " " 1876, aur.	—	—
—	" " ung. cu premii à 100 fl.	203-50	203—
4	" " p. regul. Tisei . . . . . sc. de dare	—	161-75
4 1/2	Oblig. de regalii croat-slav.	102-75	102-40
3	Impr. p. regul. Porții de fier	89-85	90—
4	Oblig. rurale croato-slavone	100-25	100-50
4	" " ungare	100-45	100-50
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	108-50	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	99-65	99-50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	105-75	—
2	" " " sêrbesci à 100 fr.	91—	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. ture. à 400 fr.	119—	—
—	Impr. bulgar 1889	110-75	—
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100-60	—
3	" " " " cu premii, 1880	274—	—
4	Banca austro-ungară	102-20	102-10
4	" " " "	—	102-10
4 1/2	Banca com. ung. Pesta	101—	101—
4 1/2	Obl. com. ung., Pesta, amort.	108-90	108-50
4	" " " 50 1/2 ani	101—	101—
4	" " Casei de păstr., cap., Pesta	98-95	99-50
4	Inst. de credit fonciar ungar	100-30	100-60
3 1/2	" " " " "	100-15	100-40
4 1/2	Banca hipotecară ungară	102-20	101-75
4	" " " "	101-45	102—
4	" " " " cu premii	260-50	—
4 0/0	Casa de păstrare regnic. Pesta, 50 ani	—	—
5	Albina, Sibiiu	—	102—
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiiu, em. IV.	—	102-50
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiiu, em. VI.	—	102-25
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5—	19-80	20-50
	Credit, à fl. 100—	437—	439—
	Clary, à fl. 40— v. c.	176—	—
	Soc. p. Navig. Dunăreană, à 100 fl. v. c.	—	—
	Buda, à fl. 40—	185—	189—
	Pálffy, à fl. 40—	180—	183—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	56—	57—
	" " ungară, à fl. 5—	27-75	28—
	Rudolf, à fl. 10—	—	—
	Salm. à fl. 40— v. c.	240—	—
	Salzburg, à fl. 20—	79—	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	310—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	446—	—
	Triest, à fl. 50—	250—	—
	"Jó sziv", à K. 4—	—	10-75
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-35	11-39
	" " c. reg.	11-32	11-31
	Napoleon d'or (20 frci sau 8 fl. v. a.)	19-08	19-09
	20 Marce germ. aur	23-47	23-48
	5 ruble rusesci	—	2-53
	Bilete germ. 100 M.	117-22	117-30
	" " franc. 100 Fr.	95-55	95-65
	Ruble, bilete, 100	253-75	—
	Lei românesci, 100	—	95-05

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 1 Aprilie 1903.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde	7-25—	7-60
" " Tisa	" " " "	7-45—	7-95
" " Pesta	" " " "	7-30—	7-85
" " Alba-reg.	" " " "	7-30—	7-80
" " Bacica	" " " "	7-30—	7-90
Secară	" " " "	6-60—	6-75
Orz	" " " "	5-70—	6-10
Ovês	" " " "	6-15—	6-40
Porumb	" " " "	6-25—	6-40
Rapiță	" " " "	10-30—	10-80
Untură de porc B.-Pesta	" " " "	—	79-50
Slănină (clisă)	" " " "	67-50—	70-50

Bursa de București.

Cursul din 1 Aprilie 1903.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	100 1/2
" " internă 5%	" "	—
" " 274 mil. 4%	" "	88
" " 1898 4%	" "	87 3/4
Fonciare rurale 5%	" "	99 3/8
" " 4%	" "	87 7/8
Seris. fonc. urb. București 5%	" "	87 3/4
" " Iași	" "	81 1/2

ANUNT.

„Cassa de păstrare în Mercurea“
societate pe acții, acordă împrumuturi
hipotecare dela suma de K 5000 în sus
cu 7% interese, fără a reflecta la pro-
visiune, la spese de manipulare și de scris.

Mercurea, la 1 Ianuarie 1903.

[8—12]

Direcțiunea.

Irina Dietrich

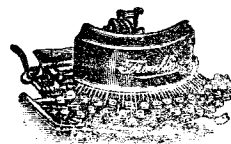
(Sibiiu, str. Pintenului 7).

absolventă a școlii comerciale din Laibach,
dă instrucțiune în stenografia germană și în
scrierea cu mașina de scris.

Tot aici se pot lua informațiuni asupra

Mașinelor * *

* * de scris,

sistem american, de prima calitate.

Aceste mașini se pot întrebuința la scrierea
în limba română, maghiară, germană și fran-
cesă, dau până la 12 copii simultane, au tipuri
legibile și multe alte avantagii.

⇒ Prețul K 360.— ⇐